Захарчин Г. М.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту персоналу та адміністрування
Національного університету «Львівська політехніка»*

Панас Я. В.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
персоналу та адміністрування
Національного університету «Львівська політехніка»*

Zakharchyn Halyna

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of HR Management and Administration Department
Lviv Polytechnic National University*

Panas Yaroslav

*PhD in Economics, Senior Lecturer
of HR Management and Administration Department
Lviv Polytechnic National University*

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Анотація. У роботі обґрунтовано актуальність розгляду проблематики управління знаннями в умовах розвитку цифрової економіки та інтелектуалізації суспільства. Розглянуто особливості цифрової економіки та процесів інтелектуалізації суспільства з метою вироблення ефективного механізму управління знаннями. Серед особливостей цифрової економіки виділено формування технологічної свідомості, зміну часово-вартісних аспектів менеджменту, цифровізацію економічного й суспільного життя, формування й нарощування цифрового ринку, трансформацію культурних цінностей і формування культури віртуального середовища. Наголошено на взаємозв'язку цих особливостей. Охарактеризовано нові тенденції в системі управління знаннями, що ґрунтуються на синергетичному зв'язку між технологічними складниками та поведінковими аспектами в менеджменті.

Ключові слова: знання, управління знаннями, інтелектуалізація суспільства, цифрові технології, цифрова економіка, цифровий ринок, єдиний інформаційний простір

Вступ та постановка проблеми. У сучасному світі паралельно відбуваються важливі процеси інтелектуалізації суспільства та розбудови цифрової економіки, основою яких є активне використання знань. Ці процеси суттєво розширюють простір використання й функціонування знань, і, як зазначають науковці, «дуже важливими характеристиками у цьому плані стають так звані цифрові знання, соціальні та управлінські вміння, якісні розумові здібності та креативність. Інновації із застосуванням нових комбінацій уже існуючих та нових знань стають основним результатом процесу продукування знань сектором бізнесу» [7, с. 22].

Однак цифрова економіка не позбавлена суттєвих суперечностей, які можуть стати загрозою як для суспільства, так і для національної економіки зокрема. Це вимагає координування зусиль практиків і теоретиків для систематизації думок, створення нових теорій та практичних механізмів управління знаннями, адекватних сучасним викликам. Поява такої якісно іншої сфери застосування знань і використання їх як пріоритетного ресурсу інноваційної діяльності зумовлює необхідність поєднувати нові та вже існуючі знання, модернізувати досвід й перетворювати їх на струнку систему управління знаннями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні науковий світ збагачується новими дослідженнями, зумовленими стрімкими викликами, новими різновекторними проблемами, на які треба реагувати і давати відповідь. У науковому сенсі відповіддю є багато чисельні публікації, в яких осмислюються сучасні явища й аналізуються процеси, до яких відносимо інтелектуалізацію

суспільства й розбудову цифрової економіки. Незважаючи на багату палітру думок, у цій царині досліджень можна виділити основні напрями. Насамперед дослідження, які стосуються цифрової економіки, її засадничих основ та впливу на розвиток національної та міжнародної економіки [1; 2; 5]. Концептуальні засади цифровізації економіки України пропонують до уваги О.В. Данніков та К.О. Січкаренко [2]. Другим напрямом є наукові публікації, присвячені безпосередньо системі управління знаннями як окремою сферою дослідження та складником економіки знань [6; 8; 10; 12]. Зокрема, А.П. Наливайко, О.М. Гребешкова, Л.П. Батенко у монографії [6] висвітлюють управління знаннями підприємства в стратегічній перспективі; М.В. Руденко та В.О. Криворучко відображають роль управління знаннями у забезпеченні конкурентних переваг підприємства [8]. Третій напрям презентують дослідження, спрямовані на відображення взаємозв'язку управління знаннями з інноваційним розвитком, модернізацією та інтелектуалізацією суспільства (С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна, Н.С. Ілляшенко, Г.О. Комарницька [4]); Т. Пепя характеризує економіку знань у контурі модернізаційного поступу [7]; Й.С. Ситник характеризує процеси інтелектуалізації суспільства та систем менеджменту підприємств у взаємозв'язку із системою знань [9]. У структурі наукових досліджень виділяється окремий напрям, пов'язаний із культурно-етичними аспектами проблематики дослідження. У цьому контексті посилаємося на авторську публікацію (Г.М. Захарчин, Ю.М. Косміна), присвячену інтелектуальній культурі у системі управління знаннями [3] та наукову статтю філо-

софського характеру О.В. Чуйкової, в якій йдеться про нові напрями дослідження – ноосферу та ноетику [11].

Однак потребують ґрунтовнішого і системного дослідження питання, пов'язані з особливостями цифрової економіки та інтелектуалізації суспільства, які визначають нові тенденції в системі управління знаннями.

Метою даної роботи є висвітлення особливостей управління знаннями в умовах розвитку цифрової економіки та інтелектуалізації суспільства для підвищення ефективності їх використання.

Результати дослідження. Управління знаннями є доволі складним процесом, який поєднує управлінський та технологічний аспекти для конвертації знань у вартість і перетворення їх на об'єкт економічних відносин. Беручи до уваги важливу роль знання в сучасній економіці, доцільно розглянути особливості цифрової економіки та процеси інтелектуалізації суспільства з метою вироблення ефективного механізму управління знаннями у цих умовах. Цифрову економіку зазвичай трактують як «тип економіки, що характеризується активним упровадженням і використанням цифрових технологій зберігання, обробкою й передачею інформації в усі сфери людської діяльності. Цифрова економіка – це не окрема галузь, а віртуальне середовище, яке доповнює нашу реальність» [1, с. 94]. А розвиток інтелектуалізації суспільства призводить до зміни чинників успіху й конкурентоспроможності, адже, як стверджують науковці, «конкурентні переваги в інтелектуальному суспільстві формуються через механізм заміщення праці знаннями, коли знання залучаються до практичного оброблення ресурсів і саме знання, а не праця, стають джерелом вартості» [9, с. 7]. Отже, знання є особливою цінністю, що уможливило успішну інтелектуалізацію та розвиток цифрової економіки, які, своєю чергою, також впливають на ефективність примноження й використання знань.

На нашу думку, до особливостей цифрової економіки, які безпосередньо впливають на всю систему управління знаннями, доцільно віднести:

- формування технологічної свідомості;
- зміну часово-вартісних аспектів менеджменту, оскільки ущільнюються час і простір;
- динамічність усіх процесів і швидкий доступ до будь-якої інформації;
- цифровізацію економічного й суспільного життя;
- формування й нарощування цифрового ринку;
- трансформацію культурних цінностей і формування культури віртуального середовища.

Вищеперелічені та інші особливості цифрової економіки тісно взаємопов'язані і відображають закономірності становлення й розвитку цифрової економіки та окреслюють нові тенденції в системі управління знаннями. Таким чином, управління знаннями ґрунтується на синергетичному зв'язку між технологічними складниками та поведінковими аспектами в менеджменті.

Формування технологічної свідомості простежується в односторонній абсолютизації технологічно-технічних чинників розвитку суспільства, яка призведе до того, що знання спрямовуються на технології з коротким циклом, а не тривалим, що було притаманне епосі індустріального суспільства. Отже, домінуватимуть знання технологічного характеру, а не концептуального. Однак існує певна загроза, оскільки накопичення знань в одній сфері (технологічній) може призвести до шаблонності і спричинити конфлікт між фундаментальними й вузькогалузевими знаннями. Із цієї причини раціональний тип мислення необхідно доповнювати когнітивним, заохочуючи до багатоаспектної креативності. Це, своєю чергою, зумовить зміни у способі мислення менеджерів і призведе до відмови від

багатьох стандартних підходів в управлінській діяльності. Звичайно, сьогодні потрібен новий спосіб мислення, але він має поєднувати технологічність, емоційність і духовну свідомість. Тільки за цих умов можна досягнути гармонії в суспільстві й уникнути небажаних наслідків надмірного захоплення цифровізацією.

В умовах цифрової економіки відбувається динамічне прискорення всіх процесів, наслідком чого стає ущільнення часу й простору, тобто в системі управління знаннями пріоритетом стануть акценти на часово-вартісні аспекти менеджменту, зокрема часовий вимір визначатиметься прискореним циклом прийняття управлінських рішень та інноваційною динамікою. Це вплине на життєвий цикл знання і його циркуляцію, адже знання підлягатимуть процесу постійного оновлення. Відповідно, знання, що постійно оновлюються, скорочують життєвий цикл. Знання ефективно будуть використовуватися на всіх етапах життєвого циклу, у т. ч. й після закінчення функціонування продукту на ринку. Інтенсивні процеси змін сприятимуть постійному оновленню знань, а не споживанню старого, що оцінюється позитивно, оскільки зникне конфлікт споживання наявного знання. Часово-вартісні аспекти передбачають також визначення цінності знання, виявлення його реальної вартості на всіх етапах циркулювання – від набуття знань до комерціалізації, тобто здатності знання приносити додану вартість.

Динамічність процесів і цифрова трансформація вимагають прискореної адаптації до змін усіх сфер суспільства, зокрема тих інституцій, в яких здобуваються знання. Цифрові технології пропонують нові форми доступу до знань у режимі реального часу і нові способи саморозвитку, самореалізації без посередників. Мережа для здобуття знань має гарні можливості, оскільки стимулює самоосвіту, адже вчитися можна самостійно, використовуючи різні за змістом і доступні за вартістю та способом набуття знань форми. Із цієї причини постає питання іншого характеру – реформування вищих навчальних закладів. Очевидно, що навчальний процес частково переміщуватиметься безпосередньо у бізнесові структури, інтелектуальні організації. У цьому контексті важливо у межах цих організацій створювати відповідні корпоративні структури, зокрема команди, що створюють знання, та формувати середовище для розвитку персоналу і набуття нових компетенцій, пов'язаних із цифровою економікою й зміною структури знань, яка вплине на структуру інтелектуального капіталу, зокрема людського. Команди, що створюють сучасні знання, є організаційно гнучкими, інформаційно інтегровані у вертикальну й горизонтальну площину і відзначаються чутливістю до ринкового попиту, тобто здатні поєднати реальність ринку зі стратегічним баченням розвитку організації. Оскільки потреба в нових знаннях визначатиметься ринком, то й спіраль знань, як і структура знань, зазнаватиме змін. Дослідники цієї проблематики зауважують, що «спіраль «навчання – знання – вартість» припускає, що ринок – це основний арбітр в оцінці знання. Наміри клієнтів купувати змінюють середовище, і підприємство, що базується на знанні, повинно відповісти на це виробництвом нового, більш цінного продукту. Зворотний зв'язок із ринком визначає, які зміни потрібні в продукті, і стимулює навчання для впровадження нових знань у процес виробництва нового продукту. Цикл відновлюється з кожним запитом ринку, і трансформація навчання в знання демонструє фундаментальний зв'язок між навчанням, знанням і вартістю підприємства» [10, с. 261]. Таким чином, ще більше актуалізується проблема тісної взаємодії та інтеграції освіти, науки й бізнесу.

Важливим питанням є визначення типів знань, на які буде попит на ринку, а отже, де саме здобувати ці знання, як ефективно здійснювати передачу знань й стимулювати різні потоки знань в єдине русло. У наукових колах пропонують використовувати інтерактивну модель інноваційного розвитку, яка, на думку науковців, «має у своїй основі взаємодію та розповсюдження різних потоків знань, постійне взаємопроникнення та зворотний зв'язок між ними, взаємодоповнення різних видів досліджень, зовнішню реакцію на наукову, технологічну та організаційну діяльність. Рівень розвитку та динаміка сектору досліджень та розвитку (R&D) бізнесової сфери є відображенням здатності компанії продукувати, успішно використовувати та поглинати знання з інших секторів заради появи інновацій, орієнтованих на збільшення прибутковості» [7, с. 22]. Таким чином, украї необхідні модернізація й реформування вищої школи, наукових інституцій та всіх інших секторів знань, щоб не тільки примножувати знання і розвивати високотехнологічні галузі, а й не втратити вже накопичений за попередні роки освітньо-науковий потенціал як фундамент інтелектуалізації суспільства. Отже, важливим завданням стратегічного характеру є розвиток сектору знань та спрямування інвестицій у цю сферу для підтримання його на рівні світових стандартів.

Формування й нарощування цифрового ринку зумовить зміни неоднозначного характеру. Уже сьогодні сформовано Єдиний цифровий ринок ЄС, в який інтегрується Україна, що свідчить про поглиблення економічної інтеграції. У цьому ключі Міністерство цифрової трансформації України працює над пріоритетністю євроінтеграційного цифрового курсу. І цей процес експерти оцінюють позитивно, вбачаючи економічні й соціальні вигоди.

Незважаючи на те що рівень цифровізації економіки вкрай нерівномірний і наявні відчутні диспропорції між різними галузями, все ж процес створення цифрового ринку є невідворотнім.

Із цієї причини цілком реальними виглядають прогнози щодо нівелювання і навіть зникнення ринку праці у фізичному просторі. За умов інтенсивного розвитку цифрових технологій, цифрового ринку звужуватиметься потреба залучення людини до багатьох процесів. Використання штучного інтелекту призведе до того, що робота з формування та використання знань відбуватиметься в режимі реального часу без участі людини. За прогнозами, у майбутньому домінуватимуть такі професії: оптимізатори роботів, проєктувальники штучного інтелекту, дизайнери робототехніки та інші категорії, пов'язані з обслуговуванням машин, технічних засобів тощо. Якщо динамічно нарощувати тільки технологічний складник, спрямовувати знання на створення штучного інтелекту, то, ймовірно, відпаде потреба в людській праці. Цифровізація й роботизація цілком можуть замінити людину і спричинити конкуренцію між людиною та роботом, між технічними навиками і гуманітарними.

Окрім того, є ще інша проблема: на ринку праці спостерігаємо присутність людей пенсійного віку, адже зростає тривалість життя. Із розвитком цифрових технологій гостро постає проблема активного задіявання цієї категорії людей у суспільному житті, адже вони не так легко набувають нових знань, а набуті протягом життя професійний досвід і вміння також можуть приносити користь. Чи не поповнять вони групу відторгнутого покоління, зумовлюючи соціальні проблеми?

Суттєві диспропорції між технологічним і гуманітарним складниками знань реально уможливають такий сценарій, тому слушно зауважують науковці, що «ефект

поширення цифрових технологій для економіки країни двоякий. З одного боку, воно сприяє ефективності роботи державного управління й економічної системи, покращує і прискорює суспільну взаємодію. З іншого боку, воно тягне за собою цілий перелік системних проблем: збільшення безробіття, зникнення цілих галузей. У цілому ж можна констатувати, що цифровізація економіки вже стала складовою частиною економічного життя» [2, с. 78]. Отже, у цьому контексті вже відчутні зародки формування та розвитку глобальних і корпоративних інформаційно-управляючих систем.

Цифровізація економічного й суспільного життя наповнює життєвий простір розумними електронно-цифровими пристроями, технічними засобами, компонентами та системами фінансових розрахунків на основі цифрових технологій, які уможливають інтегральну взаємодію фізичного й віртуального простору, трансформацію ділових, фінансових і соціальних відносин, що, своєю чергою, призведе до формування кіберфізичного простору.

Відповідно до проблематики управління знаннями, цифрові технології прискорюють передачу знань та конвертацію їх у інноваційний продукт, а зміна базових технологій і моделей бізнес-процесів призводить до зміни змісту праці та відбору тих знань, які необхідні для її виконання. У єдиному кіберфізичному просторі зникають межі часові й просторові, одночасно взаємодіють усі елементи фізичного й віртуального світу завдяки наявності цифрових копій, що підвищує роль кодифікованого, формалізованого знання. Усе це разом уможливує якісне моделювання реальних процесів і дає змогу вирішувати завдання стратегічного прогнозування, підкреслюючи стратегічну роль знань.

Наслідком цифровізації економічного й суспільного життя стане розвиток концепції єдиного інформаційного простору та формування єдиного інформаційного поля як цілісного мережевого організму. У концептуальному плані філософією формування такого простору може послужити уже сформована концепція Ноосфери, яка є гармонійним складником еволюції людського мислення та діяльності.

У фокусі уваги формування єдиного інформаційного простору є два основні складники: технологічний складник, відповідно до якого необхідно створювати середовище для віртуальної взаємодії розподілених проєктних бізнес-центрів, професійних спільнот та експертних груп; складник етичного характеру, який націлює на необхідність формування нового наукового напрямку – ноетики як етики інтелектуальної діяльності, що поєднує інтелектуальну свободу з відповідальністю, тому, наголошують науковці, «зараз розум є вагомим геологічним чинником, і діяльність учених має поєднувати принципи християнської моралі з науковою діяльністю, щоб людство не зруйнувало само себе» [11, с. 35].

Цифрова економіка призводить до трансформації культурних цінностей і формування культури віртуального середовища, яка за своєю сутнісною основою зберігає засади корпоративної культури реального середовища, але змістовно видозмінюється. Пріоритетними стають функції культури віртуального середовища – комунікаційні. Відбувається переосмислення взаємозв'язку корпоративної культури зі знаннями. Якщо культура жорстка, яка, наприклад, притаманна банківським установам, побудована на контролі та дотриманні правил, то в умовах цифрової економіки вона є гальмівною для нових знань, де повинні панувати культура свободи, загальна культура набуття і виробництва потрібних знань.

Отже, з метою забезпечення етики використання знання в реалізації управлінських та бізнес-процесів необ-

хідно розвивати корпоративну культуру одночасно за кількома паралельними напрямками: між культурою організацій, які функціонують у фізичному світі, і культурою віртуального середовища; усередині самого віртуального середовища, оскільки необхідно формувати засади мережевої культури; культуру, яка відображає взаємодію людини і техніки з метою запобігання негативним наслідкам від неконтрольованої надмірної роботизації. Поки відсутні загальноприйняті стандарти, базові правила й норми взаємодії суб'єктів віртуального й фізичного простору, особливу роль відіграє довіра як цінність культури, яка у неформальних відносинах набуває особливої ваги.

Висновки. Становлення цифрової економіки й інтелектуалізація суспільства вже стали реальністю, яка свідчить про нові тенденції й виклики, що вимагають пильної уваги та відповіді. Сьогодні змінюється не тільки технологічний уклад, а й свідомість суспільства, зумовлюючи появу нового погляду на ці процеси. Знання набувають особливої цінності, тож управління знаннями стає важливим завданням на всіх рівнях – макро і мікро. Наслідком цифровізації економічного й суспільного життя є формування єдиного інформаційного поля як цілісного мережевого організму, в якому поєднано технологічний склад-

ник, який відображає механізм формування середовища взаємодії, та гуманітарний, що відображає процеси безпосереднього комунікування суб'єктів віртуального простору та етику інтелектуальної сумлінності.

Із появою запитів на нові знання й розширенням просторових меж його функціонування виникає потреба активного дослідження цифрового ринку, реформування системи освіти, яка повинна обслуговувати потреби інтелектуального суспільства та цифрової економіки. Цифрові технології збагачують і реальний світ різними джерелами фундаментальних і технологічних знань, що вимагає інтеграції між різними інституціями, які становлять сектор знань. Перелічені виклики, зумовлені особливостями цифрової економіки, однозначно вимагають якісно нової культури взаємодії, що поширюється і на віртуальний простір.

Викладені у статті ознаки цифрової економіки вимагають подальших і постійних досліджень для окреслення тенденцій змін і формування випереджувальної стратегії реагування на них. Окрім того, у теоретичній площині назріла необхідність створення сучасних теорій управління знаннями та пошуку новітніх механізмів управління знаннями, які б відповідали вимогам сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Батракова Т.І., Линовська В.Ю. Особливості та принципи цифрової економіки в Україні. *Економічні студії*. 2018. № 2(20). С. 94–97.
2. Данніков О.В., Січкаренко К.О. Концептуальні засади цифровізації економіки України. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 17. С. 73–79.
3. Захарчин Г.М., Косміна Ю.М. Інтелектуальна культура в системі управління знаннями. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27. Ч. 1. С. 129–133.
4. Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації / С.М. Ілляшенко та ін. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. № 1. С. 231–238.
5. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3(27). С. 13–21.
6. Стратегічне управління знаннями підприємства: монографія / А.П. Наливайко та ін. Київ: КНЕУ, 2014. 445 с.
7. Пепа Т. Економіка знань у контурі модернізаційного поступу. *Проблеми й перспективи економіки та управління*. 2017. № 1(9). С. 15–26.
8. Руденко М.В., Криворучко В.О. Управління знаннями як конкурентна перевага підприємства. *Економіка та держава*. 2016. № 4. С. 74–78.
9. Ситник Й.С. Інтелектуалізація систем менеджменту підприємств: концепція, системний моніторинг та моделювання: монографія. Львів: Львівська політехніка, 2017. 380 с.
10. Токмикова І.В., Войтов І.М., Діденко Я.В. Розвиток технологій управління знаннями на підприємствах. *Менеджмент і маркетинг. Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 60. С. 258–264.
11. Чуйкова О.В. Біполярність ноосфери В.І. Вернадського: пасіонарність та нооетика. *Філософія*. 2014. № 11(115). С. 34–37.
12. Wiig K. Knowledge Management: An Introduction and Perspective. *Journal of Knowledge Management*. 1997. Vol. 1. Iss: 1. P. 6–14.

References:

1. Batrakova T.I., Lynovetska V.Iu. (2018) Osoblyvosti ta pryntsyipy tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini [Features and principles of digital economy in Ukraine]. *Ekonomiczni studii*, no. 2(20), pp. 94–97.
2. Dannikov O.V., Sichkarenko K.O. (2018) Kontseptualni zasady tsyfrovizatsii ekonomiky Ukrainy [Conceptual principles of digitalization of Ukraine's economy]. *Infrastruktura rynku*, no. 17, pp. 73–79.
3. Zakharchyn H.M., Kosmyrna Yu.M. (2018) Intelktualna kultura v systemi upravlinnia znanniamy [Intellectual culture in the knowledge management system]. *Prychornomorskiy ekonomichnyi studii*, no. 27 (1), pp. 129–133.
4. Illiashenko S.M., Y Shypulinau.S., Illiashenko N.S., Komarnytska H.O. (2017) Upravlinnia znanniamy v systemi innovatsiynoho rozvytku orhanizatsii [Knowledge management in the system of innovative development of the organization]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*, no. 1, pp. 231–238.
5. Karcheva H.T., Ohorodnia D.V., Openko V.A. (2017) Tsyfrova ekonomika ta yii vplyv na rozvytok natsionalnoi ta mizhnarodnoi ekonomiky [The digital economy and its impact on the development of national and international economies]. *Mizhnarodnyi naukovopraktychnyi zhurnal "Finsanovyi prostir"*, no. 3(27), pp. 13–21.
6. Nalyvaiko A.P., Hrebeshkova, O.M., Batenko L.P. ta in. (2014). *Stratehichne upravlinnia znanniamy pidpriemstva: monohrafiia* [Strategic management of enterprise knowledge: monograph]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
7. Pepa T. (2017) Ekonomika znan u konturi modernizatsiynoho postupu [Knowledge economy in the contour of modernization progress]. *Problemy u perspektvy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 1(9), pp. 15–26.
8. Rudenko M.V., Kryvoruchko V.O. (2016) Upravlinnia znanniamy yak konkurentna perevaha pidpriemstva [Knowledge management as a competitive advantage of the enterprise]. *Economy and state*, no. 4, pp. 74–78.

9. Sytnyk Y.S. (2017) *Intelektualizatsiia system menedzhmentu pidpriemstv: kontseptsii, systemnyi monitorynh ta modeliuvannia* [Intellectualization of enterprise management systems: concept, system monitoring and modeling]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. (in Ukrainian)
10. Tokmykova I.V., Voitov I.M., Didenko Ya.V. (2017) Rozvytok tekhnolohii upravlinnia znanniamy na pidpriemstvakh [Development of knowledge management technologies in enterprises]. *Menedzhment i marketynh. Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 60, pp. 258–264.
11. Chuikova O.V. (2014) Bipoliarnist noosfery V.I. Vernadskoho: pasionarnist ta nooetyka [Bipolarity of the noosphere VI Vernadsky: passion and nooethics]. *Filosofia*, no. 11(115), pp. 34–37.
12. Wiig K. (1997) Knowledge Management: An Introduction and Perspective. *Journal of Knowledge Management*, no. 1(1), pp. 6–14.

УПРАВЛЕНИЕ ЗНАНИЯМИ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ И ИНТЕЛЛЕКТУАЛИЗАЦИИ ОБЩЕСТВА

Аннотация. В статье обоснована актуальность рассмотрения проблематики управления знаниями в условиях развития цифровой экономики и интеллектуализации общества. Рассмотрены особенности цифровой экономики и процессов интеллектуализации общества с целью создания эффективного механизма управления знаниями. Среди особенностей цифровой экономики выделены формирование технологического сознания, изменение временных и стоимостных аспектов менеджмента, цифровизацию экономической и общественной жизни, формирование и наращивание цифрового рынка, трансформацию культурных ценностей и формирование культуры виртуальной среды. Подчеркнута взаимосвязь этих особенностей. Охарактеризованы новые тенденции в системе управления знаниями, основанные на синергетической связи между технологической составляющей и поведенческими аспектами в менеджменте.

Ключевые слова: знания, управление знаниями, интеллектуализация общества, цифровые технологии, цифровая экономика, цифровой рынок, единое информационное пространство.

KNOWLEDGE MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY INTELLECTUALIZATION

Summary. The article justifies the relevance of consideration of the knowledge management issue in the context of the development of the digital economy and society intellectualization. It considers specific characteristics of the digital economy and society intellectualization to establish an effective knowledge management mechanism. Among the characteristics of the digital economy, the formation of technological consciousness, the change of time-and-value management aspects, the digitalization of economic and public life, forming and building the digital market, the transformation of cultural values, and the formation of virtual environment culture are distinguished. The interrelationship of these characteristics was emphasized. The work describes new tendencies in the knowledge management system based on the synergetic connection between technological components and behavioral aspects in management. It is stated that the technological consciousness formation can be traced in unilateral absolutization of technological and technical factors of society growth, which will lead to the domination of knowledge of technological nature rather than the conceptual one. The article emphasizes that establishing and building a digital market will cause changes of uncertain nature, in particular, there is a high possibility that the market will disappear physically in the future. Under these circumstances, the labor market structure will face changes, the emergence of new professions will displace those which are not connected to digital competency. It is concluded that this situation can cause some social problems in society because the modern labor market embraces the category of elderly people who would get in the rejected (excluded) class. The article highlights the importance of strengthening close integration of education, science, and business to determine the types of knowledge which will be in demand in the market, some methods and forms of gaining this knowledge, and effective transition and stimulation of different flows of knowledge into a single integral track.

Key words: knowledge, knowledge management, society intellectualization, digital technology, digital economy, digital market, single information space.